

ZAKON O ZAPOSLOVANJU IN DELU TUJCEV

V Uradnem listu Republike Slovenije, številka 26/11 z dne 8.4.2011 je objavljen nov Zakon o zaposlovanju in delu tujcev.

POMEMBNO!

Zakon začne veljati 23.4.2011.

- Določbe 25. točke 4. člena, četrtega odstavka 23. člena in 31. člena se začnejo uporabljati z dnem, ko se začne uporabljati zakon, ki ureja prebivanje tujcev, s katerim se določajo postopki za izdajo modre karte EU in dovoljenja za začasno prebivanje žrtvi nezakonitega zaposlovanja.
- Določbe 3. točke drugega odstavka in tretjega odstavka 9. člena ter drugega odstavka 15. člena tega zakona se v delu, ki se nanaša na vizum za dolgoročno bivanje – vizum D, začnejo uporabljati z dnem, ko se začne uporabljati zakon, ki ureja prebivanje tujcev in določa postopke za izdajo vizuma za dolgoročno bivanje.
- Določba 15. točke drugega odstavka 5. člena se v delu, ki se nanaša na malo delo, začne uporabljati z dnem začetka uporabe zakona, ki ureja malo delo.

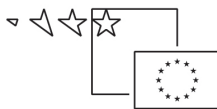
Z dnem uveljavitve tega zakona **prenehajo veljati:**

- Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 66/00, 101/05, 52/07 in 76/07 – uradno prečiščeno besedilo).
- Pravilnik o kriterijih za dodatno izobraževanje v gospodarski družbi (Uradni list RS, št. 52/06),
- Pravilnik o delovnih dovoljenjih, prijavi in odjavi dela ter nadzoru nad zaposlovanjem in delom tujcev (Uradni list RS, št. 37/08 in 28/09) in
- Navodilo za obdelavo in posredovanje podatkov o tujcih, ki se zaposlijo in delajo na ozemlju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 83/08), uporabljajo pa se do uveljavitve podzakonskih aktov po tem zakonu, če niso v nasprotju s tem zakonom.

Zakon določa pogoje za zaposlovanje in delo tujcev ter s tem povezane naloge Republike Slovenije za urejanje in zaščito trga dela.

Bistvene novosti, ki jih prinaša zakon:

1. lažje pogoje za pridobitev osebnega delovnega dovoljenja z veljavnostjo treh let, in sicer za tujca, ki je že dve leti zaposlen v Sloveniji, in za ožjega družinskega člana tujca, ki ima dovoljenje za stalno prebivanje v Sloveniji, ter možnost podaljšanja osebnega delovnega dovoljenja z veljavnostjo treh let;
2. strožje pogoje za podaljšanje dovoljenja za zaposlitev, in sicer se bo pri podaljšanjih preverjalo, ali je delodajalec predlagal obračune davčnega

odtegljaja za dohodke iz delovnega razmerja oziroma plačilne listine in poravnava davke in prispevke iz naslova zaposlitve in dela;

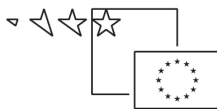
3. ukinitvev sezonskega dela v gostinstvu in turizmu ter sezonskega dela v gradbeništvu;
4. strožje pogoje za pridobitev dovoljenja za delo tujih zastopnikov;
5. prekinitvev postopka izdaje delovnega dovoljenja v primeru vložene pravnomočne obtožnice ter prepoved zaposlovanja in dela tujcev delodajalcu, ki je bil pravnomočno obsojen zaradi nekaterih kaznivih dejanj;
6. dana je pravna podlaga za izdajo podzakonskega predpisa o nastanitvah tujcev;
7. odpravljene so nekatere pomanjkljivosti, ki so vnašale nejasnosti pri izvajanju zakona.

Za zaposlitev ali delo v Republiki Sloveniji **delovnega dovoljenja ne potrebujejo** in se določbe tega zakona ne uporabljajo za:

1. tujce, ki so po mednarodnem pravu upravičeni do privilegijev in imunitete in razpolagajo s posebnim dokumentom, ki ga izda ali evidentira pristojno ministrstvo za zunanje zadeve;
2. tujce, ki v državi opravljajo storitve na podlagi ustreznih sporazumov z mednarodnimi organizacijami, sporazumov med pristojnimi institucijami ali v okviru mednarodnih projektov o strokovno tehnični pomoči, izobraževanju, izpopolnjevanju ali raziskovanju;
3. tujce, ki so kot poročevalci za tuje medije ali tuji dopisniki akreditirani v Republiki Sloveniji;
4. tujce, ki opravljajo duhovniški poklic v okviru ustanovljenih verskih skupnosti, in tujce, ki organizirajo oziroma vodijo karitativno in humanitarno dejavnost v okviru registriranih organizacij in verskih skupnosti;
5. tujce, ki na podlagi pogodbe z ministrstvom, pristojnim za obrambo, ali ministrstvom, pristojnim za notranje zadeve, opravljajo storitve za potrebe obrambe in varnosti države, in osebe, ki se strokovno izpopolnjujejo na teh področjih;
6. tujce, ki so člani posadke ladij, posadke letal ali opravljajo prevoze v cestnem ali železniškem prometu in so zaposleni pri tujem delodajalcu;
7. tujce, ki so v skladu z zakonom vpisani v sodni register v Republiki Sloveniji kot ustanovitelji, družbeniki ali člani nadzornih svetov gospodarskih družb, za opravljanje dela v tej funkciji, in obenem niso vpisani v sodni register kot zastopniki;
8. poslovne obiskovalce;
9. tujce in njihovo spremljevalno tehnično osebje, ki kot predavatelji sodelujejo na organiziranih strokovnih srečanjih, predstavljajo znanstvene dosežke ali občasno sodelujejo pri njihovem izvajanju ali opravljajo začasno raziskovalno delo (sobotno leto);
10. tujce, ki imajo v Republiki Sloveniji status vajenca, dijaka ali študenta in na tej podlagi opravljajo vajeništvo ali študentsko delo, ter tujce, ki opravljajo

- vajeništvo ali študentsko delo na podlagi sporazumov o izmenjavi študentov ali dijakov;
11. tujce, ki opravljajo prostovoljno delo na podlagi zakona, ki ureja prostovoljstvo;
 12. tujce, ki osebno opravljajo storitve ustvarjanja s področja kulture kot udeleženci kulturnih delavnic, srečanj, kolonij ali drugih kulturnih dogodkov ali kot poročevalci o njih; kot ustvarjalci in poustvarjalci s področja glasbene, glasbeno-scenske, plesne in baletne umetnosti; s področja literarnih umetnosti; s področja fotografske, video in filmske umetnosti; s področja umetnosti elektronskih medijev; s področja vizualne umetnosti, arhitekture in oblikovanja, intermedijske umetnosti, uprizoritvene umetnosti; s področja varovanja kulturne dediščine, knjižničarstva, arhivistike in ustvarjalne kulture ter kot spremljajoče instruktajno, poročevalsko, organizacijsko in tehnično osebje;
 13. tujce, ki sodelujejo na športnih in šahovskih prireditvah;
 14. raziskovalce, ki imajo sklenjen sporazum o gostovanju z raziskovalno organizacijo iz Republike Slovenije, in za raziskovalce, ki izvajajo program raziskovalnega dela do največ treh mesecev v Republiki Sloveniji in imajo v drugi državi članici EU izdano dovoljenje za prebivanje raziskovalca;
 15. tujce, ki v Republiki Sloveniji prebivajo v skladu z zakonom, ki ureja prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji, in opravljajo dela, ki se po zakonu, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, ne štejejo za delo ali zaposlovanje na črno, in tujci, ki opravljajo malo delo v skladu z zakonom, ki ureja malo delo, in že prebivajo v Republiki Sloveniji v skladu z določbami zakona, ki ureja prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji, razen v primerih, ko tujci prebivajo v Republiki Sloveniji iz razloga zaposlitve ali dela in nimajo osebne delovne dovoljenja ali prostega dostopa na slovenski trg dela;
 16. tujce, ki so poklicni športniki ali zasebni športni delavci in so v Republiki Sloveniji sklenili pogodbo o sodelovanju s slovenskim klubom ali športno organizacijo s sedežem v Republiki Sloveniji in so vpisani v razvid poklicnih športnikov ali v razvid zasebnih športnih delavcev, v času treh mesecev, šteto od dneva prvega vstopa v Republiko Slovenijo;
 17. tujce, ki na območju Republike Slovenije spremljajo oziroma vodijo goste ali skupine gostov iz tujine in so turistični vodniki ali turistični spremljevalci, ki opravljajo dejavnost v skladu z zakonom, ki ureja spodbujanje razvoja turizma, ali gorski vodniki, ki opravljajo dejavnost v skladu z zakonom, ki ureja gorske vodnike.

Tujec je zaposlen v Republiki Sloveniji, kadar je na **podlagi pogodbe o zaposlitvi v delovnem razmerju pri delodajalcu**, ki ima sedež, podružnico ali prebivališče v Republiki Sloveniji, ali ima v skladu s tem zakonom status samozaposlene osebe. Pogodba o zaposlitvi mora biti v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, in s kolektivnimi pogodbami, ki zavezujejo delodajalca.

Tujec opravlja delo v Republiki Sloveniji, kadar **opravlja storitve** kot napoteni delavec ali opravlja druge oblike dela, ki temeljijo na pogodbah o delu ali drugih civilnopravnih pogodbah, ki se časovno omejeno izvajajo na ozemlju Republike Slovenije.

Tujec z dovoljenjem za zaposlitev ali z dovoljenjem za delo sme v Republiki Sloveniji opravljati samo tisto **delo, za katero mu je bilo izdano delovno dovoljenje**, razen zastopnika, ki lahko opravlja vsa dela v okviru dejavnosti, za opravljanje katerih je delodajalec registriran.

Delodajalec, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku, lahko za opravljanje te dejavnosti sklepa pogodbo o zaposlitvi samo s tujci, ki imajo osebno delovno dovoljenje z veljavnostjo treh let ali imajo prost dostop na slovenski trg dela.

Kadar je delodajalec fizična oseba s prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki ni registrirana za opravljanje dejavnosti, sme skleniti pogodbo o zaposlitvi, pogodbo o delu ali drugo civilnopravno pogodbo le **s tujcem, ki ima prost dostop na trg dela ali osebno delovno dovoljenje**, razen osebno delovno dovoljenje za samozaposlitev.

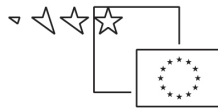
Tujci, ki so zaposleni ali opravljajo delo v Republiki Sloveniji, morajo imeti urejeno prebivanje v skladu z zakoni, ki urejajo prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

Pravica do prostega dostopa na trg dela:

Pravica do prostega dostopa na trg dela pomeni, da tujec v Republiki Sloveniji lahko opravlja delo, se zaposli ali samozaposli brez delovnega dovoljenja, razen v primerih, ki jih določa zakon.

Pravico do prostega dostopa na slovenski trg dela imajo:

1. družinski člani slovenskega državljana, ki svojo pravico dokazujejo z dovoljenjem za začasno prebivanje za družinskega člana;
2. državljanji držav članic EU, EGP in Švicarske konfederacije, ki svojo pravico dokazujejo z državljanstvom države članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije;
3. družinski člani državljanov iz prejšnje točke, ki nimajo državljanstva države članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije in imajo dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana ali vizum za dolgoročno bivanje, s katerim tudi dokazujejo svojo pravico do prostega dostopa na trg dela;
4. tujci z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji;
5. begunci, ki svojo pravico dokazujejo z dokumentom, izdanim na podlagi zakona, ki ureja mednarodno zaščito;

6. tujci, ki imajo status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU, po enem letu prebivanja v Republiki Sloveniji, dokler imajo v Republiki Sloveniji veljavno dovoljenje za začasno prebivanje, s katerim tudi dokazujejo svojo pravico do prostega dostopa na trg dela;

7. tujci slovenskega rodu do tretjega kolena v ravni vrsti, ki svojo pravico dokazujejo z dovoljenjem za začasno prebivanje za tujca slovenskega rodu.

Za družinske člane slovenskega državljana in družinske člane državljana države članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije se po tem zakonu štejejo osebe, ki jim je zaradi združitve družine izdano dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji ali vizum za dolgoročno bivanje.

Obveznosti delodajalcev:

Ob sklenitvi delovnega razmerja je delodajalec dolžan prijaviti tujca v socialno zavarovanje v skladu za zakonom, ki ureja delovna razmerja.

Delodajalec, tuji delodajalec, pravna ali fizična oseba, registrirana za opravljanje dejavnosti, ki s tujcem sklene pogodbo o delu, naročnik storitve v primeru izvajanja individualnih storitev in slovenska ali tuja gospodarska družba v primeru usposabljanja v gospodarskih družbah na tujca ne smejo prenašati finančnih bremen v zvezi s pridobivanjem delovnih dovoljenj ali urejanjem delovnega razmerja, ki so po tem zakonu in drugih predpisih določena kot strošek vlagatelja vloge za izdajo delovnega dovoljenja.